

Finansutskottets betänkande

1978/79: 39

angående riksgäldskontorets organisation m. m. samt anslag för budgetåret 1979/80 till riksgäldskontoret

I detta betänkande behandlar utskottet

propositionen 1978/79: 100 bilaga 20 i vad avser punkterna D 1—D 4 Riksgäldskontoret och

fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag 1978/79: 17 till riksgäldskontorets organisation m. m.

Utskottet har inhämtat yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse över förslaget till ny organisation för riksgäldskontoret. Yttrandet återfinns som *bilaga* till detta betänkande.

Fullmäktige i riksgäldskontoret har i *propositionen 1978/79: 100 bilaga 20* (budgetdepartementet) under punkterna D 1—D 4 (s. 18—22) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1979/80 anvisa

1. till Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader ett förslagsanslag av 18 265 000 kr.,

2. till Riksgäldskontoret: Vissa kostnader vid emission av statslån m. m. ett förslagsanslag av 18 000 000 kr.,

3. till Riksgäldskontoret: Administrationskostnader för lönsparandet ett förslagsanslag av 660 000 kr.,

4. till Riksgäldskontoret: Administrationskostnader i samband med premiering av frivilligt sparande av överskjutande preliminär skatt ett förslagsanslag av 1 000 kr.

I *förslag 1978/79: 17* har fullmäktige i riksgäldskontoret hemställt att riksdagen

godkänner fullmäktiges förslag till ny organisation för riksgäldskontoret, att tillämpas fr. o. m. 1979-07-01,

bemyndigar fullmäktige att vidtaga de för organisationens genomförande erforderliga åtgärderna,

fastställer personalförteckningen i avseende på ordinarie tjänster, att gälla fr. o. m. 1979-07-01,

medger riksgäldskontoret att kontraktsanställa tjänstemän i de former som riksdagens förvaltningsstyrelse fastställer,

utöver vad som tidigare äskats såsom lönemedel för budgetåret 1979/80 anvisar ytterligare 1 703 000 kr.,

antar föreslagna ändringar i lagen (RFS 1975: 8) med reglemente för riksgäldskontoret.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i lagen (RFS 1975: 8) med reglemente för riksgäldskontoret

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (RFS 1975: 8) med reglemente för riksgäldskontoret

dels att 20, 22, 31 och 51 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 8, 9, 13, 16, 23, 29, 33, 50 och 53 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 20 § skall lyda "Reseersättningar till fullmäktige".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Jämte noggrant iakttagande av vad i avseende på förvaltningen av riksgäldskontoret och dit anslagna medel är stadgat, åligger fullmäktige att omsorgsfullt vårda och befrämja detta verks rätt, säkerhet och förmån samt för övrigt vidtaga alla på fullmäktige ankommande åtgärder i och för verkstäligheten av i sådant avseende meddelade beslut samt fullmäktige givna uppdrag.

Jämte noggrant iakttagande av vad i avseende på förvaltningen av riksgäldskontoret och dit anslagna medel är stadgat, åligger fullmäktige att omsorgsfullt vårda och befrämja detta verks rätt, säkerhet och förmån samt för övrigt vidtaga alla på fullmäktige ankommande åtgärder i och för verkstäligheten av i sådant avseende meddelade beslut samt fullmäktige givna uppdrag, *i den mån annat ej följer av vad som stadgas i 13 §.*

9 §

1. Fullmäktige utse för en tid av högst tre år i sänder inom eller utom sig en *riksgäldsdirektör* att vara chef för riksgäldskontoret. Endast den som är myndig kan vara *riksgäldsdirektör*. Statsråd får ej vara *riksgäldsdirektör*.

Till ersättare för *riksgäldsdirektören* att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne för-

1. Fullmäktige utse för en tid av högst tre år i sänder inom eller utom sig en chef för riksgäldskontoret, *riksgäldschef*. Endast den som är myndig kan vara *riksgäldschef*. Statsråd får ej vara *riksgäldschef*.

Till ersättare för *riksgäldschefen* att tjänstgöra vid semester eller förfall i övrigt för denne förord-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 § forts.

ordna fullmäktige en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkalla, må kunna utse en fullmäktig till ersättare.

Vid förfall för såväl *riksgäldsdirektören* som dennes ersättare äga fullmäktige utse en tillfällig ersättare.

Det åligger *riksgäldsdirektören* att under fullmäktige utöva den omedelbara ledningen av riksgäldskontorets verksamhet. *Riksgäldsdirektören* föredrar inför fullmäktige de ärenden fullmäktige skola avgöra i den mån föredragnings skyldigheten ej ålägges annan.

Riksgäldsdirektören äger bevilja tjänsteman semester eller ledighet för sjukdom eller annat laga förfall eller för enskilda angelägenheter under högst tre månader, ävensom meddela föreskrift om tjänstens uppehållande. Personalfrågor av mera principiell innebörd skola dock av *riksgäldsdirektören* föredragas inför fullmäktige.

Riksgäldsdirektören utövar be-
träffande värden av riksgäldskontorets värdepapper det uppdrag tjänstgöringsordningen i sådant avseende innehåller.

Fullmäktige må vara obetaget att, om sådant finnes behövt för låne-
transaktioner, utse ombud för bedrivande av därvid erforderliga underhandlingar.

2. Till ett arbetsutskott, bestående av fullmäktiges ordförande och *riksgäldsdirektören* samt en tredje av och inom fullmäktige för ett år i sänder utsedd ledamot, skola enligt särskilda beslut av fullmäktige hänskjutas viktigare ärenden för beredning och handläggning.

Riksgäldsdirektörens ersättare äger under tid, då han ej tjänstgör såsom *riksgäldsdirektör*, rätt närvara vid arbetsutskottets sammanträden.

na fullmäktige en tjänsteman i verket, dock att fullmäktige, om särskilda omständigheter så påkalla, må kunna utse en fullmäktig till ersättare.

Vid förfall för såväl *riksgäldschefen* som dennes ersättare äga fullmäktige utse en tillfällig ersättare .

Det åligger *riksgäldschefen* att under fullmäktige utöva den omedelbara ledningen av riksgäldskontorets verksamhet. *Riksgäldschefen* föredrar inför fullmäktige de ärenden fullmäktige skola avgöra i den mån föredragnings skyldigheten ej ålägges annan.

2. Till ett arbetsutskott, bestående av fullmäktiges ordförande och *riksgäldschefen* samt en tredje av och inom fullmäktige för ett år i sänder utsedd ledamot, skola enligt särskilda beslut av fullmäktige hänskjutas viktigare ärenden för beredning och handläggning.

Riksgäldschefens ersättare äger under tid, då han ej tjänstgör såsom *riksgäldschef*, rätt närvara vid arbetsutskottets sammanträden.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Med undantag av de enligt 9 § åt riksgäldsdirektören uppdragna åligganden böra alla fullmäktiges behandling tillhörande ärenden inför fullmäktige vid deras sammankomster föredragas och få endast där avgöras; fullmäktige dock obetaget att med iakttagande av vad i andra stycket sägs till riksgäldsdirektören överlåta rätten att fatta beslut i ärende av brådsakande natur. Sådant bemyndigande för riksgäldsdirektören får avse endast viss tid och bör även i övrigt närmare preciseras. Beslut som med stöd av fullmäktiges bemyndigande fattas av riksgäldsdirektören skall anmälas vid nästa sammankomst med fullmäktige.

Ärende angående upptagande av lån mot obligationer eller andra förbindelser med längre löptid eller andra ärenden av mera allmän vikt och tillsättande av ordinarie och extra ordinarie tjänster får endast avgöras i fullmäktige.

Av fullmäktige avgöras

1. viktigare frågor om organisation, arbetsordning eller tjänstföreskrifter;

2. frågor om upptagande av lån mot obligationer eller andra förbindelser;

3. frågor om statlig garanti eller annat statligt stöd som enligt riksdagens beslut skola prövas av riksgäldskontoret;

4. frågor om anslagsframställning ävensom sådana inköpsfrågor och andra frågor som ha större ekonomisk betydelse;

5. fråga om inrättande av tjänst i den mån sådan fråga ankommer på riksgäldskontoret, om framställning om inrättande av annan tjänst, om tillsättande av ordinarie tjänst och om tillsättande av extra ordinarie tjänst i lägst lönegrad F 13;

6. frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan eller läkarundersökning, avskedande, avstängning från tjänsten, skiljande från tjänst eller uppdrag samt andra viktigare personalärenden;

7. frågor som skola avgöras av fullmäktige enligt vad som stadgas i 1a, 2, 8, 9, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 38, 47, 48, 49, 50, 53 och 54 §§;

8. andra frågor som fullmäktige finna vara av större vikt eller som riksgäldschefen hänskjuter till fullmäktige.

Fullmäktige få i den utsträckning förhållandena påfordra överlåta till riksgäldschefen rätten att besluta i ärenden som enligt första stycket 2 och 3 samt 7 i vad avser 8, 28, 29, 32, 33, 34 och 38 §§ skola avgöras av fullmäktige. Sådant bemyndigande för riksgäldschefen får avse endast viss tid och bör även i övrigt närmare preciseras. Rätten att besluta i ärenden enligt 7 i vad avser

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 § forts.

33 § får med nyss angivna begränsning av fullmäktige jämväl överlåtas på annan tjänsteman än riksgäldschefen. Fullmäktige äga bestämma att beslut som fattas med stöd av fullmäktiges bemyndiganden skola anmälas vid nästa sammankomst med fullmäktige.

Ärenden som inte skola avgöras av fullmäktige avgöres av riksgäldschefen ensam. I av fullmäktige fastställd arbetsordning eller genom särskilt fullmäktiges beslut får överlämnas åt annan tjänsteman än riksgäldschefen att avgöra ärende eller grupp av ärenden som inte är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på riksgäldschefen.

16 §

Vid sammankomsterna skola minst fem fullmäktige vara tillstädes; dock må ärenden, som ej tåla uppskov, avgöras av allenast fyra fullmäktige, därest de äro om beslutene ense. Frågor om låns upptagande eller andra ärenden av mera allmän vikt få icke avgöras, ej heller tjänster tillsättas, såvida icke minst fem fullmäktige äro närvarande.

Riksgäldsdirektören skall vara närvarande vid sammankomsterna och äger, även om han ej är fullmäktig, deltaga i förhandlingarna. Han är skyldig att låta till protokollet anteckna sin mening, när denna är skiljaktig från fullmäktiges beslut.

Riksgäldsdirektörens ersättare äger under tid, då han ej tjänstgör såsom riksgäldsdirektör, rätt närvara vid sammankomsterna.

Vid sammankomsterna skola minst fem fullmäktige vara tillstädes; dock må ärenden, som ej tåla uppskov, avgöras av allenast fyra fullmäktige, därest de äro om beslutene ense. Frågor av mera allmän vikt få icke avgöras, såvida icke minst fem fullmäktige äro närvarande.

Riksgäldschefen skall vara närvarande vid sammankomsterna och äger, även om han ej är fullmäktig, deltaga i förhandlingarna. Han är skyldig att låta till protokollet anteckna sin mening, när denna är skiljaktig från fullmäktiges beslut.

Riksgäldschefens ersättare äger under tid, då han ej tjänstgör såsom riksgäldschef, rätt närvara vid sammankomsterna.

20 §

Varje fullmäktig erhåller arvode med 8 400 kronor för år samt med 100 kronor för varje beviljat sammanträde. Därjämte erhåller

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 § forts.

fullmäktiges ordförande särskilt arvode med 6 300 kronor för år och den av fullmäktige utsedde tredje ledamoten av arbetsutskottet särskilt arvode med 4 800 kronor för år.

22 §

Suppleant för fullmäktig erhåller arvode med 1 200 kronor för år samt 100 kronor för varje bevisstat sammanträde.

Vad som stadgas i 21 § skall även äga tillämpning å suppleant.

23 §

Riksgäldskontoret äger att för svenska statens räkning upptaga lån för nedan angivna ändamål:

för utbetalning av medel, som anvisats å kapitalbudgeten;

för tillhandahållande av de krediter, vilka statliga myndigheter på grund av riksdagens beslut äga tillgodonjuta i riksgäldskontoret;

för kassaförstärkning åt statsverket, då sådan påkallas för finansiering av driftbudgeten eller eljest av utgifter som grundar sig på riksdagens beslut; samt

för amortering och konvertering av statslån.

Riksgäldskontoret *bemyndigas* att för svenska statens räkning upptaga lån för nedan angivna ändamål:

för utbetalning av medel, som anvisats å kapitalbudgeten;

för tillhandahållande av de krediter, vilka statliga myndigheter på grund av riksdagens beslut äga tillgodonjuta i riksgäldskontoret;

för kassaförstärkning åt statsverket, då sådan påkallas för finansiering av driftbudgeten eller eljest av utgifter som grundar sig på riksdagens beslut; samt

för amortering och konvertering av statslån.

29 §

De obligationer, som utgivnas av riksgäldskontoret vid upptagande av lån, skola vara *ouppsägbara från långivarnas sida men ställda att återbetalas på viss förfallodag eller efter föregången, av riksgäldskontoret verkställd* uppsägning eller ock medelst årliga avbetalningar enligt uppgjord amorteringsplan, med rätt för fullmäktige att bestämma obligationernas valörer, räntefot, uppsägningstid och försäljningskurs, ävensom att fastställa övriga lånevillkor.

De obligationer, som utgivnas av riksgäldskontoret vid upptagande av lån, skola vara ställda att återbetalas på viss förfallodag eller efter uppsägning eller ock medelst årliga avbetalningar enligt uppgjord amorteringsplan, med rätt för fullmäktige att bestämma obligationernas valörer, räntefot, uppsägningstid och försäljningskurs, ävensom att fastställa övriga lånevillkor.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 § forts.

Vid upplåning i annan form än mot obligationer äga fullmäktige, med de inskränkningar, som föranledas av 28 § andra stycket, likaledes rätt att fastställa räntefoten och betalningsterminerna samt att jämväl besluta om övriga lånevillkor.

31 §

Utfärdas av riksgäldskontoret nya obligationer, skola fullmäktige underställa regeringens fastställelse de beslut, som rörande sådan upplåning fattas, med anhängan, att regeringen täcktes å det nya lånet meddela sin garanti.

33 §

Av riksgäldskontoret utfärdade obligationer eller andra skuldförbindelser skola, där preskriptionstid i avseende på dem icke blivit stadgad, i vederbörlig ordning likvideras, utan avseende å den tid, inom vilken fordringar hos enskilda eller hos staten skola nu eller framdeles göras gällande.

Om särskilda skäl därtill föranleda, må fullmäktige medgiva infösen av obligationer och räntekuponger, tillhörande av riksgäldskontoret utgivna lån, ävensom utbetalning av vinster å av riksgäldskontoret utgivna premieobligationslån, oaktat betalningsrätten på grund av preskription förfallit. *Fullmäktige äga överlåta beslutanderätten beträffande i detta stycke angivna ärenden på en eller flera tjänstemän inom riksgäldskontoret i den mån preskriptionsbeloppet ej överstiger 2 000 kronor.*

Om särskilda skäl därtill föranleda, må fullmäktige medgiva infösen av obligationer och räntekuponger, tillhörande av riksgäldskontoret utgivna lån, ävensom utbetalning av vinster å av riksgäldskontoret utgivna premieobligationslån, oaktat betalningsrätten på grund av preskription förfallit.

50 §

1. I styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank bör en ledamot, som skall vara vice ordförande, utses av fullmäktige. Därjämte utses av fullmäktige en suppleant för den av fullmäktige utsedde ledamoten. Likaså utses av fullmäktige till deltagande i den årliga revisionen av hypoteksbankens förvaltning och räkenskaper en revisor, som vid revisionen förer ordet. Dessutom böra fullmäktige utse ett ombud såväl till den allmänna ordinarie sammankomst, som mellan hypoteksbankens delägare skall äga rum varje år efter avslutad revision, som till allmän extra ordinarie sammankomst.

2. Det tillkommer fullmäktige att i styrelsen för Konungariket Sveriges stadshypotekskassa utse dels en ledamot, vilken skall vara vice ordförande, dels ock en suppleant för vice ordföranden. Fullmäktige skola även utse en revisor jämte suppleant för deltagande i den årliga revisionen av styrelsens förvaltning och av hypotekskassans räkenskaper.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

50 § forts.

(Punkten 3. har upphört att gälla från och med den 1 januari 1975.)

4. Fullmäktige skola årligen utse en revisor och en suppleant att delta i revisionen av Strömsholms Kanalaktiebolag från den ordinarie bolagsstämman under löpande år till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

5. Fullmäktige äga årligen utom sig utse tre revisorer och tre suppleanter att delta i revisionen av Svenska Tobaks Aktiebolaget för tiden från ordinarie bolagsstämma under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

6. Fullmäktige äga årligen utom sig utse tre revisorer och tre suppleanter att delta i revisionen av Aktiebolaget Vin- och Spritcentralen för tiden från ordinarie bolagsstämma under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

7. Fullmäktige äga årligen utom sig utse tre revisorer och tre suppleanter att delta i revisionen av Sveriges allmänna restaurangaktiebolag för tiden från den ordinarie bolagsstämman under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

8. Fullmäktige äga årligen utom sig utse tre revisorer och tre suppleanter att delta i revisionen av Systembolaget Aktiebolag för tiden från den ordinarie bolagsstämman under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

9. Fullmäktige äga årligen utom sig utse två revisorer och två suppleanter att delta i revisionen av Statsföretag aktiebolag för tiden från den ordinarie bolagsstämman under löpande kalenderår till och med nästa ordinarie bolagsstämma.

51 §

Gemensamt med fullmäktige i riksbanken äga fullmäktige i riksgäldskontoret att för uppsikt och kontroll över Göta kanals vidmakthållande utse dels en person att såsom ledamot på riksbankens och riksgäldskontorets vägnar inträda i direktionen över kanalen, dels ett ombud att på de båda verkens vägnar delta i revisionen av kanalens räkenskaper. Val av ledamot i direktionen skall företagas varje år och val av ombud i revisionen före dess början.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

Ordinarie och extra ordinarie tjänstemän i riksgäldskontoret antagas av fullmäktige; tjänst med lönegradsbeteckningen Fp genom förordnande för högst tre år i sänder. Andra icke-ordinarie tjänstemän må antagas av riksgäldsdirektören.

Tjänst med lönegradsbeteckningen Fp tillsättes av fullmäktige genom förordnande för högst tre år i sänder.

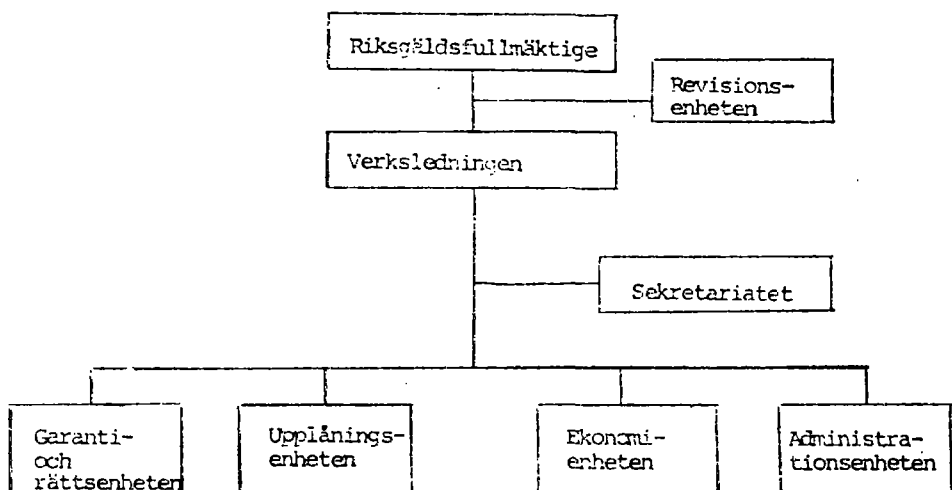
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

Förslaget

Riksgäldskontoret är sedan år 1964, då den senaste mer omfattande förändringen genomfördes, under riksgäldsfullmäktige och riksgäldsdirektören indelad i två byråer, kanslibyrån och finansbyrån. Kanslibyrån består av ett sekretariat och en personalsektion. Finansbyrån består av en emissionssektion, en räkenskapssektion och en vinst- och kupongsektion. Direkt under riksgäldsfullmäktige finns en revisionsavdelning.

Förslaget till ny organisation innebär följande. Direkt under fullmäktige lyder en revisionsenhet. Verksledningen föreslås bli förstärkt genom att riksgäldssekreteraren och riksgäldskommissarien, tillika chefer för kanslibyrån resp. finansbyrån, tillsammans med riksgäldsdirektören ingår i en verksledningsgrupp. Till verksledningen föreslås knuten en särskild enhet av stabskaraktär, benämnd sekretariatet. Kontoret föreslås organisatoriskt bestå av fyra huvudenheter benämnda garanti- och rättsenheten, upplåningsenheten, ekonominheten och administrationsenheten.

Organisationsförslagets struktur framgår av följande figur:

Den i förslaget framlagda personaldimensioneringen framgår av följande tabell:

<i>Funktion</i>	<i>Tjänster</i>
Verksledning	3
Sekretariat	8,5
Garanti- och rättsenhet	11,5
Upplåningsenhet	48
Ekonomienhet	32
Administrationsenhet	27
Revisionsenhet	3
<i>Totalt</i>	<i>133</i>

I förhållande till nuvarande personalstat innebär riksgäldsfullmäktiges förslag i budgetpropositionen och i förslag 17 inrättande av 21 1/2 nya tjänster. Samtidigt skulle fem tjänster som sektionschefer i den nuvarande organisationen falla bort.

I sammanhanget bör redovisas att riksdagen vid behandlingen av riksgäldsfullmäktiges förslag till anslag m. m. för budgetåret 1978/79 på finansutskottets hemställan medgav att 9 nya tjänster inrättades (FiU 1977/78: 76). På grundval härav och med utnyttjande av tillgängliga medel i övrigt har sedan 1977-07-01 tillkommit följande befattningar: samhällsekonom, 3 ekonomer för utredningar m. m., informationschef, jurist, sekreterare och 5 befattningar för kontorsgöromål. Härutöver har på grundval av riksdagens beslut rörande ADB-verksamhet vid riksgäldskontoret inrättats 3 tjänster för administrativ utveckling och ADB-verksamhet (FiU 1978/79: 17, rskr 1978/79: 194).

Förslaget till ny organisation innefattar även ändringar i riksgäldskontorets nu tillämpade former för att fatta beslut. De ändrade formerna innebär en vidgad delegering från fullmäktige till verkschefen, vilket föranleder ändringar i reglementet för riksgäldskontoret.

Utskottet

Det förslag till ny organisation för riksgäldskontoret som lagts fram av fullmäktige bör ses som en konsekvens av att grundläggande förändringar ägt rum i svensk ekonomi under senare år som har betydelse för riksgäldskontorets verksamhet. Statsupplåningen har ökat i snabb takt och därmed också den samlade statsskulden. Ett viktigt moment häri är att en tidvis relativt betydande statlig upplåning utomlands varit nödvändig. Vidare har riksgäldskontoret ålagts vidgade eller nya uppgifter i betydande omfattning, främst ärenden rörande fartygskreditgarantier samt administration av skilda former av lönsparande. Den mycket arbetskrävande del av verksamheten som består i emittering av nya premielån och utlottning av vinster på tidigare lån har också expanderat kraftigt.

Det är enligt utskottets mening ofrånkomligt att så omfattande ar-

betsmässiga förändringar som dem utskottet här redovisat får följder i fråga om riksgäldskontorets personalbehov. Det är också naturligt att frågan om ändrad organisation aktualiseras i ett sådant sammanhang. Det organisationsförslag fullmäktige nu redovisar bygger på ett omfattande översynsarbete inom kontoret. I arbetet har de fackliga organisationerna medverkat.

Den bedömning utskottet mot den angivna bakgrunden gör av organisationsförslaget och förslaget till personalökning är att förslagen bör accepteras av riksdagen i sina huvuddrag. Den föreslagna indelningen i fyra huvudenheter, en garanti- och rättsenhet, en upplåningsenhet, en ekonomienhet och en administrationsenhet, bör också enligt utskottets mening vara bättre ägnad att uppfylla kraven på administrativ effektivitet än den nuvarande organisationen. De personella förstärkningar på den administrativa sidan som föreslås är enligt utskottets mening befogade. De innebär bl. a. en förstärkning av områdena personaladministration, personalutbildning och verksamhetsplanering. Utskottet har liksom funnit starka skäl tala för en förstärkning av den fullmäktigeservice som lämnas liksom av revisionsinsatserna. Tidigare har riksdagen på finansutskottets hemställan medgivit att medel tas i anspråk redan under nu löpande budgetår för anställning av personal för ADB-uppgifter m. m.

På ett par punkter kan utskottet inte tillstyrka fullmäktiges framlagda organisationsförslag. Den ena punkten gäller förslaget att inrätta en särskild verksledning om tre personer. De invändningar mot denna del av förslaget som redovisas i riksdagens förvaltningsstyrelses yttrande har enligt utskottets mening fog för sig och förslaget bör inte genomföras i denna del. Utskottet har emellertid förstäelse för det i förslaget redovisade behovet av en förstärkning av ledningsfunktionen, främst mot bakgrund av det stora behov av externa kontakter som gör sig gällande vid upplåning utomlands. Enligt utskottets mening bör frågan om förstärkning av verksledningen i någon annan form än den föreslagna därför kunna bli föremål för prövning. I första hand bör övervägas att inrätta en tjänst som vice riksgäldsdirektör. Det bör ankomma på riksgäldsfullmäktige att överväga frågan och ta erforderliga initiativ.

Enligt utskottets mening kan invändningar också riktas mot den föreslagna uppbyggnaden av ett särskilt sekretariat knutet till verksledningen. En sådan organisatorisk lösning kan riskera att skapa oklara ansvarsförhållanden inom kontoret. Organisatoriskt bör därför den personal som erfordras för fullmäktigeservice m. m. inordnas i någon av de fyra huvudenheterna. Utskottet har inte ansett det erforderligt att beräkna medel för ytterligare personal för informationsuppgifter eller för samhällsekonomisk utredningsverksamhet m. m. utöver de tjänster som tillkommit på senare år.

I detta sammanhang vill utskottet understryka vikten av ett nära samarbete mellan riksgäldskontoret och riksbanken. De författningar

som reglerar riksgäldskontorets uppgifter och verksamhet speglar i stor utsträckning ett samhälle i vilket statens upplåning och statsskuldens förvaltning kunde handhas med den enkla målsättningen att göra upplåningskostnaderna så låga som möjligt. Numera måste emellertid statsskuldpolitiken ses i ett annat och vidare perspektiv, nämligen som en integrerad del av kreditpolitiken och valutapolitiken. Reguljära former för samråd mellan riksbank och riksgäldskontor finns också etablerade. Enligt utskottets mening bör detta samarbete kunna i betydande utsträckning omfatta utredningsarbete och information rörande kredit- och valutamarknaderna m. m.

Riksgäldsfullmäktiges förslag innefattar förslag till ändringar i reglementet för riksgäldskontoret av innebörd att de nuvarande, delvis ålderdomliga, stadgandena i reglementet om fullmäktiges uppgifter skall lämna plats för en vidgad delegering från fullmäktige till riksgäldsdirektören. De nya delegationsbestämmelserna i 13 § har utskottet inget att erinra mot. Inte heller har utskottet någon erinran mot de justeringar i övrigt som föreslås ske i reglementet som följd av att vissa bestämmelser blivit föråldrade. Den föreslagna ändrade benämningen av riksgäldskontorets chef från riksgäldsdirektör till riksgäldschef har samband med förslaget om inrättande av en särskild verksledning och torde till följd av utskottets ställningstagande i den frågan inte nu vara aktuell.

Utskottet har noterat fullmäktiges avsikt att verkställa en mera fullständig översyn av reglementet och redovisa resultatet härav för riksdagen. Också utskottet finner en sådan översyn önskvärd.

Riksdagens förvaltningsstyrelse har i sitt yttrande berört vissa ytterligare frågor rörande organisationsförslaget. Styrelsen redovisar att löneformen kontraktsanställning mer eller mindre är på avskrivning på hela det statliga löneområdet och att det därför inte finns anledning införa densamma inom riksgäldskontoret. Finansutskottet har ingen annan mening än förvaltningsstyrelsen i frågan. Det syfte riksgäldsfullmäktige velat uppnå med sin framställan på denna punkt torde kunna åstadkommas inom ramen för de möjligheter nuvarande lönesystem ger i fråga om individuell lönesättning.

I förvaltningsstyrelsens yttrande berörs också frågan om behovet av övergångsformer och övergångsbestämmelser i fråga om tjänster vid övergången till den nya organisationen. Bl. a. kan, som styrelsen redovisar, fråga uppkomma om inrättande av personlig tjänst för person som inte erhåller likvärdig eller högre tjänst i den nya organisationen. I sådant läge får lägre tjänst i gengäld hållas vakant. Utskottet noterar också att den nuvarande personalförteckningen i vad avser ordinarie tjänster bör ändras så att de två byråchefstjänsterna förs på övergångsstat. Tjänsterna bör kunna upprätthållas utan att tjänster i den nya organisationen hålls vakanta. Det bör ankomma på fullmäktige i riksgäldskontoret och riksdagens förvaltningsstyrelse att besluta om erforderliga övergångsåtgärder och härav föranledda merkostnader som kan uppkomma.

Utskottet har räknat om den begärda medelsanvisningen med utgångspunkt i utskottets ställningstaganden i det föregående.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag 1978/79: 17 godkänner ny organisation för riksgäldskontoret i enlighet med vad utskottet anfört, att tillämpas fr. o. m. 1979-07-01,
2. att riksdagen bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att vidtaga de för organisationens genomförande erforderliga åtgärderna,
3. att riksdagen med anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag fastställer personalförteckning i avseende på ordinarie tjänster i enlighet med vad utskottet anfört, att gälla fr. o. m. 1979-07-01,
4. att riksdagen avslår fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag om medgivande att kontraktsanställa tjänstemän,
5. att riksdagen med anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag antar vid förslag 1978/79: 17 fogat förslag till lag om ändringar i lagen (RFS 1975: 8) med reglemente för riksgäldskontoret med den ändringen att orden riksgäldschef och riksgäldschefen i 9, 13 och 16 §§ ersätts med riksgäldsdirektör och riksgäldsdirektören,
6. att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 19 064 000 kr.,
7. att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Vissa kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 18 000 000 kr.,
8. att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Administrationskostnader för lönsparandet* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 660 000 kr.,
9. att riksdagen till *Riksgäldskontoret: Administrationskostnader i samband med premiering av frivilligt sparande av överskjutande preliminär skatt* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 10 maj 1979

På finansutskottets vägnar

BJÖRN MOLIN

Närvarande: Björn Molin (fp), Kjell-Olof Feldt (s), Knut Johansson (s), Torsten Gustafsson (c), Paul Jansson (s), Arne Pettersson (s), Anton Fågelsbo (c), Knut Wachtmeister (m), Per-Axel Nilsson (s), Rolf Rämgård (c), Karl Erik Olsson (c), Torsten Karlsson (s), Rune Rydén (m), Karin Flodström (s) och Hugo Bergdahl (fp).

Yttrande över förslag 1978/79: 17

Riksdagens förvaltningsstyrelse

(1979-04-26)

Fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag till riksgäldskontorets organisation m. m.

Riksdagens förvaltningsstyrelse har anmodats avge ett skyndsamt yttrande med anledning av rubr. Styrelsen avstår från att behandla de frågor som ej ligger inom dess kompetensområde även om vissa av dem, exempelvis ansvarsfördelningen mellan riksbanken och riksgäldskontoret, har direkt betydelse för personaluppsättningens storlek. Man har därför begränsat sitt yttrande till i huvudsak de tekniska/administrativa aspekterna.

Allmänt

Först kan konstateras att riksgäldskontoret senast 1977-01-01 ökat sin personal med ca 15 personer, varav cirka hälften för kvalificerade uppgifter — ekonomer, informationschef, jurist, AU-ansvarig. Nu föreslås en ytterligare ökning med netto 10,5 personer.

Den vidtagna och föreslagna personalökningen på ca 25 personer i ett verk med drygt 100-talet anställda framstår för styrelsen som mycket kraftig, särskilt i ett läge då man från statsmakternas sida manat till sträng återhållsamhet beträffande inrättandet av nya tjänster. Detta har bl. a. kommit till uttryck i kompletterande anvisningar för myndigheternas anslagsframställningar.

Motiveringarna till den föreslagna personalökningen är ganska allmänt hållna. I stort hänvisar man till att personalresurserna är otillräckliga mot bakgrund av organisationsöversynens analyser.

Enligt riksgäldsfullmäktiges förslag har personalförstärkningarna tillförts riksgäldskontoret med anledning av dels att nya arbetsuppgifter tilllagts verket, dels att verksamheten har undergått en kraftig volymmässig expansion. De nya arbetsuppgifterna avser den svenska utlandsupplåningen samt uppgifter på garantiområdet i samband med fartygsbeställningar m. m. Vidare har verket under 1970-talet haft en volymmässig expansion genom ökning både av antalet lån och av den beloppsmässiga omfattningen. Vinsthanteringen vid premielånegivningen är en starkt expanderande låneförvaltningsuppgift.

Förvaltningsstyrelsen är medveten om att personalen varit utsatt för hård belastning vilket främst synes ha drabbat den operativa delen relativt långt ner i organisationen. Styrelsen vill samtidigt understryka att

största möjliga försiktighet bör iakttas i fråga om utökning av stabspersonalen.

Verksledningen

Det organisatoriska förslag som framför allt inger betänkligheter gäller verksledningen. Här föreslås att riksgäldsdirektörens två närmaste medarbetare "befrias från de direkta ledningsuppgifterna för att tillsammans med riksgäldsdirektören ingå i en verksledningsgrupp". Konstruktionen med en ledningsgrupp bestående av en verkschef och två från linjeansvar befriade byråchefer torde vara mycket ovanlig inom statsförvaltningen. Det kan också starkt ifrågasättas om ett till numerären så litet verk som riksgäldskontoret "har råd" med två byråchefer utan linjeansvar. En variant kan vara att man har en verkschef, helst med en ställföreträdare, som i beredningsarbetet replierar på den sakkunskap som finns i linjeorganisationen. Vill man trygga styrelse- och parlamentarikerinflytande finns t. ex. den möjligheten att någon fullmäktig får säte och stämma i ett ev. beredningsorgan. I själva verket finns inom den nuvarande organisationen ett sådant organ, nämligen fullmäktiges arbetsutskott.

Enligt förvaltningsstyrelsens uppfattning är förslaget om konstruktion av en särskild verksledning mindre lämplig och bör därför inte genomföras. Genom en ökad delegering bör enhetscheferna ändå kunna användas för förhandlingar och kontaktverksamhet liksom för vissa uppgifter av projektledningskaraktär i större utsträckning än för närvarande.

Sekretariatet

Tillkomsten av den föreslagna verksledningsgruppen har i sin tur genererat förslaget om ett kraftigt utökat sekretariat i s. k. stabställning.

I sekretariatet föreslås ingå förutom tre relativt nyligen inrättade tjänster — samhällsekonom, informationschef och sekreterare åt riksgäldsdirektören — ytterligare 5 1/2 nya tjänster. En konsekvens av styrelsens synpunkter på den föreslagna verksledningen innebär att även sekretariatet avstyrkes till den del det skall vara en serviceavdelning till verksledningen. Huruvida sekretariatet därutöver innebär en dubblering av funktioner som redan finns hos andra myndigheter — främst riksbanken — ligger utanför styrelsens kompetensområde.

Kontraktсанställningar

För närvarande finns på riksdagsområdet (riksbanken) en person kontraktсанställd. I linje med utvecklingen på det statliga lönområdet har chefslönenämnden beslutat avlösa vederbörande, givetvis utan att lönen skall minska. Det finns, med hänsyn till att löneformen kontraktсанställning mer eller mindre är på avskrivning på hela det statliga löneområdet, ingen anledning införa densamma inom riksgäldskontoret.

Övriga frågor

I riksgäldsfullmäktiges förslag beräknas inga ytterligare personalförstärkningar under budgetåret 1979/80 för arbete med fartygskreditgarantierna. Styrelsen förutsätter att några ytterligare förstärkningar inte sker förrän beslut fattats med anledning av den av industriministern tillsatta utredningen om handläggningen av fartygskreditgarantier m. m.

Frågan om tjänster på s. k. övergångsstat kan behöva penetreras närmare. De fem sektionschefstjänsterna är samtliga extra ordinarie tjänster och kan av detta skäl inte redovisas på övergångsstat.

Det problem som uppstår om personer i den nuvarande organisationen med extra ordinarie tjänst inte erhåller likvärdiga eller högre tjänster i den nya organisationen kan endast lösas genom inrättande av personliga tjänster. Motsvarande antal närmast lägre tjänster bör då kunna hållas vakanta.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad ordförande, ledamöterna Erik Wärnberg, Erik Adamsson, Claes Elmstedt, Gillis Augustsson, Maj Pehrsson och Karl-Erik Strömberg samt personalföreträdarna Bill Fransson, Ronnie Melin och Lennart Edlund.

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSSTYRELSE

På styrelsens vägnar

Henry Allard

Eric Lindström